

bylo žalovaným družstvem přiznáno žalobkyni společně s jejím manželem Karlem S-em do rovnodílného spoluvlastnictví k oběma domkům. Když však potom dne 20. prosince 1932 upadl manžel žalobkyně Karel S. do konkursu a správce konkursní podstaty se jeho jménem vzdal čekatelského nároku na oba domky ve prospěch žalovaného družstva, družstvo to vzalo na vědomí a mimo to i Karla S-a zbavilo čekatelského práva na domky ty a vrátilo jeho členský podíl i stavební zálohu do rukou správce konkursní podstaty, nastala zcela nová situace a žalované družstvo nemůže býti donucováno, aby žalobkyni samé přiználo čekatelské právo na celé domky č. p. 282 a 283 v P. a vydalo oba uvedené domky žalobkyni do vlastnictví, když se podle § 22 jeho stanov jedné osobě (také manželce) nesmí prodati více než jeden rodinný dům. Ustanovení § 18 stanov, podle něhož pozůstali příbuzní po zemřelém členu, zejména jeho děti nebo vdova, mohou vstoupiti v práva a závazky zemřelého člena, nelze užítí na souzený případ, ježto Karel S. nezemřel, nýbrž se svého čekatelského práva vzdal. Žalované družstvo za souhlasu ministerstva sociální péče sice mohlo, kdyby domky č. p. 282 a 283 byly sloučeny v jedno knihovní těleso, přiznati k nim i žalobkyni samé čekatelské právo a sloučené domky jí do vlastnictví vydati, avšak povinně k tomu není, ježto takový závazek vůči žalobkyni na sebe nevzalo. Dovolatelčinu názoru, že mělo býti žalobě vyhověno aspoň co do ideální polovice obou domků, ježto její manžel Karel S. bude moci po skončení konkursu opět samostatně jednati a vcházeti v práva a závazky, nelze přisvědčiti, neboť žalované družstvo není povinně čekati v příčině druhé ideální polovice až do skončení konkursu Karla S-a a není povinně poskytnouti Karlu S-ovi znova čekatelské právo, jehož se Karel S. vzdal resp. jehož byl zbaven.

Čís. 16009.

Zřídil-li Státní pozemkový úřad podle §§ 19 a 23 příděl. zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. pozemkovou služebnost na přiděleném pozemku ve prospěch jiných pozemků, jest vlastník těchto nemovitostí oprávněn uplatňovati své právo žalobou podle § 523 obč. zák., třebaže dotčená služebnost není dosud zapsána v pozemkové knize a služební pozemek jest lesem. V případě § 19 zák. příděl. nelze užítí patentu z 5. července 1853, č. 130 ř. z. V žalobě na ochranu pozemkové služebnosti jest služební pozemek uvéstí v žalobní žádosti, přesně tak, aby bylo pro každého poznatelné, o který určitý pozemek ve skutečnosti jde.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1937, Rv I 882/35.)

Žalobci, Jan a Marie R-ovi, Antonín a Anastazie Č-ovi, Jan a Marie S-ovi a František J., se v žalobě domáhají, aby bylo zjištěno, že jim jako vlastníkům pozemků p. č. 1194/3, 1194/5 a 1194/6 v N. V. u Ch. a všem jejich právním nástupcům v držení uvedených parcel jako statku panujícího přísluší proti žalovanému jako vlastníku parcely č. 3536

v Ch. a proti každému majiteli této parcely jako statku služebného právo služebnosti přejezdu a přechodu v době senoseče a hnojení po sklizení otav přes parcelu č. p. 3536 v Ch. po její severní části, a aby žalovaný byl uznán povinným to uznati, výkon uvedené služebnosti trpěti a zdržeti se jakéhokoli zabraňování výkonu řečené služebnosti. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby stran žalobců Jana a Marie B-ových, Jana a Marie S-ových a Františka J., stran žalobců Antonína a Anastazie Č-ových potvrdil rozsudek soudu první stolice.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice stran žalobců Jana a Marie B-ových, Jana a Marie S-ových a Františka J. další jednání a opětné rozhodnutí.

Důvody:

Žalobní nárok jest opřen jedině o přidělové rozhodnutí Státního pozemkového úřadu. V ověřeném opise přidělové listiny Státního pozemkového úřadu, č. j. 44592/32-I/2-82, jest mimo jiné uvedeno a odvolací soud to také zjistil, že se podle §§ 19 a 23 zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. zřizuje ve prospěch parcel č. 1194/3, 1194/5 a 1194/6 v N. V. služebnost přejezdu a přechodu v době senoseče a hnojení po sklizení otav přes parcelu č. 3536/1 v Ch. Jde tedy o diktát, který Státní pozemkový úřad podle § 19 zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. zřídil ve prospěch žalobců uvedenou služebnost (rozh. č. 9186 Sb. n. s.), a oni jsou oprávněni uplatňovati své právo žalobou podle § 523 obč. zák., třebaže služebnost ta není ještě zapsána do veřejných knih, nejen proto, že žalovanému jako vlastníku služebné parcely č. 3536/1 bylo trpění výkonu služebnosti té přímo uloženo, ale i proto, že na základě rozsudku žalobě vyhovujícího může býti služebnost ta do veřejných knih vložena (srv. Neumannův komentář k § 350 ex. ř., rozh. Gl. U. n. ř. č. 2796). Námitka žalovaného, že s ním Státní pozemkový úřad o zřízení dotčené služebnosti nejednal, jest bez významu, ježto se zřízení služebnosti, o niž jde, nezakládá na smlouvě, nýbrž na diktátu Státního pozemkového úřadu. To, že služebný pozemek je lesem, není vzniku služebnosti v souzeném případě nijak na závadu. Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 5652 Sb. n. s., na jehož podrobné odůvodnění se odkazuje, vyslovil, že patentu ze dne 5. července 1853, č. 130 ř. z. nelze užití, jde-li o cestu nezbytnou, aniž v případě § 2 zákona ze dne 27. května 1919, č. 318 Sb. n. s. o zajištění půdy drobným pachtýřům, a totéž má zajisté platnost i v případě § 19 přiděl. zák. č. 81/1920 Sb. z. a n., kde jest Státnímu pozemkovému úřadu přímo zákonem uloženo, aby učinil potřebná opatření, a bude-li toho třeba, zřídil služebnosti vodní i cestné, aby bylo zajištěno řádné hospodaření jak na půdě přidělené, tak na půdě ze záboru propuštěné. V tom všem má tedy odvolací soud pravdu. Závada, pro niž nelze spor nyní ještě rozhodnouti, záleží však v tom, že v řečeném ověřeném opise přidělové listiny jest pro žalobce zřízena služebnost přejezdu a přechodu přes služebný pozemek p. č. 3536/1 v Ch., kdežto v žalobě a žalobní prosbě jest uvedena jako služebný pozemek

parcela č. 3536 tamtéž s bližším označením »po její severní části«. Názor odvolacího soudu, že označení to není rozhodující, ježto žalovaný ví, o kterou část parcely č. 3536 jde, dav v místech, kde žalobci jezdili, vykonati příkop, jest mylný, neboť pouhá vědomost žalovaného v té příčině nestačí, nýbrž předmět žalobní v žalobě a v žalobní prosbě vyznačený musí býti pro každého poznatelný a musí odpovídati skutečnému stavu. Podle potvrzení úřadu desk zemských a knih pozemkových v P. ze dne 24. září 1934 není ve vložce č. 395 desk zemských do té doby vyznačeno rozdělení parcely č. kat. 3536 v Ch. Ze spisu nejde nijak najevo, zdali označení parcely č. 3536 »po její severní části« odpovídá skutečně parcele č. 3536/1, přes niž byla sporná služebnost v přidělové listině zřízena. V té příčině zůstalo řízení kusé. V přidělové listině, jejíž ověřený opis byl předložen, jest uvedeno, že se služebnost, o niž jde, zřizuje podle plánu. Jest tedy situační plán součástí přidělové listiny, nebyl však nižšími soudy k spisům opatřen, ač opatřen býti měl. Také se v žalobě poukazuje výslovně na situační plán de dato v R. 8. srpna 1925, č. j. 71/25 B. Prvý soud se však, vycházející z nesprávného právního stanoviska, touto otázkou vůbec nezabýval a odvolací soud vadu tu nenapravit. Ježto vada ta zasahuje již řízení v první stolici, bylo nutno zrušiti rozsudky obou nižších stolic a vrátiti věc prvému soudu, jehož úkolem bude řádně a spolehlivě za pomoci situačního plánu a po případě i místního ohledání nebo jiným vhodným způsobem vyšetřiti, zda služebný pozemek tak, jak jest v žalobě označen, odpovídá skutečně parcele č. 3536/1 v Ch., či zda potřebí v té příčině jiné úpravy prosby žalobní, zejména kdyby mezitím bylo rozdělení pozemku p. č. 3536 ve veřejných knihách již vyznačeno, v kterémžto případě by stačilo označiti služebný pozemek v žalobní prosbě číslem 3536/1. Žalovaný v první stolici tvrdil, že neobdržel žádného výměru o zřízení sporné služebnosti. Odvolací soud uvedl, že to je bezvýznamné, poněvadž žalovaný podle protokolu o roku ze dne 11. září 1934 doznal, že přidělovou listinu, na které se služebnost zakládá, podepsal. V té příčině však jde o patrnou chybu v psaní uvedeného protokolu a okolnost tu tvrdila ve skutečnosti strana žalující a nikoli žalovaný, jak jde najevo i z rozsudku prvního soudu. První soud se námitkou tou vůbec nezabýval a bude proto jeho úkolem, aby dotazem u ministerstva zemědělství po případě i jiným vhodným prostředkem zjistil, zdali přidělová listina, na které se sporná služebnost zakládá, nebo jiný výměr o zřízení služebnosti té byly žalovanému doručeny, nebo zdali byl žalovaný jiným způsobem o zřízení sporné služebnosti uvědoměn, a aby pak výsledky tohoto zjištění s hlediska právního posoudil.

Čís. 16010.

Odpovědnost za škody z provozu automobilů (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Příčinnou souvislost zanedbání (předepsané nebo přirozené) opatřnosti se škodou jest řešiti při dělení náhrady podle posledního odstavce § 2 autom. zák. na podkladě k o n k r e t n í c h okolností případu.